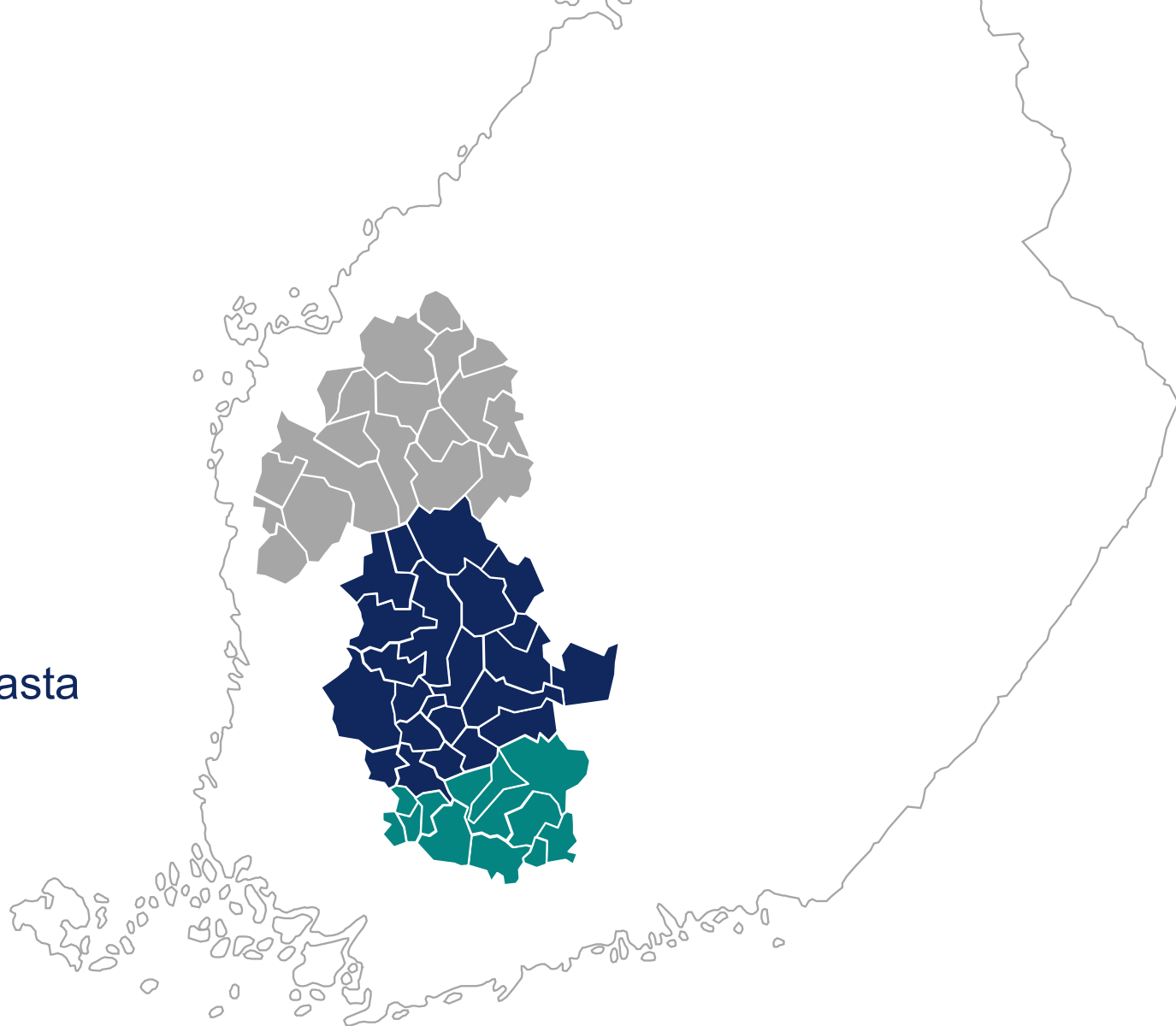

Sosiaalihuollon tiekarttatyöpaja: Aikuisten parissa työskentely

Alustava analyysi 14.9. tiekarttatyöpajasta

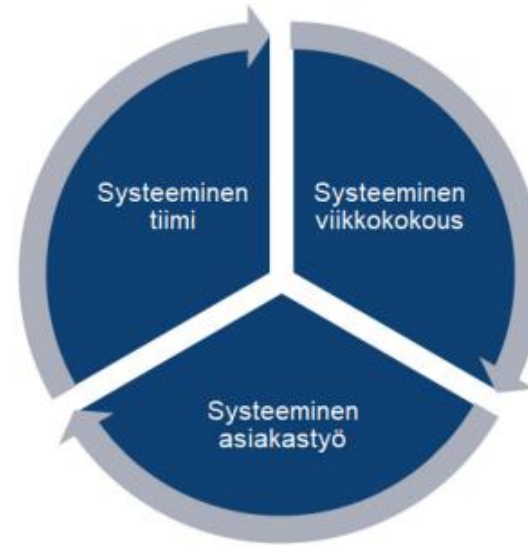

Mistä tiekartassa on kyse?

- Tavoitteena olisi luoda visio sosiaalihuoltoon, joka tukee uudistuvan sosiaalihuoltolain toimeenpanoa ja vahvistaa eettistä ja vaikuttavaa sosiaalihuoltoa
- Työskentelyyn liitytään organisaatioiden eri tasoilta: asiakastyötä tekevät, lähiesihenkilöt ja keskijohto → tavoitteena on, että kaikki vaikuttavat sisältöön ja ovat mukana
- Tiekartasta laadittava kirjallinen tuotos tulee olemaan YTA-tasoinen
- Tiekartta toimii arvojen ja periaatteiden tasolla, mutta siinä voidaan konkretisoida periaatteiden toteuttamista eri työmuodoissa esimerkkien kautta
- **Tavoitteena on, että uuden oppiminen ja orientaation muutos konkretisoituu tiekarttatyöskentelyn kautta.**
- **Sosiaalihuollon YTA-alatyöryhmä ohjaa tiekarttatyön toteuttamista**
- Tiekarttatyön käynnistystilaisuuden tallenne on katsottavissa 21.9. saakka <https://youtu.be/pjmlLyZ8Hw8>

Tiekartan lentokorkeus

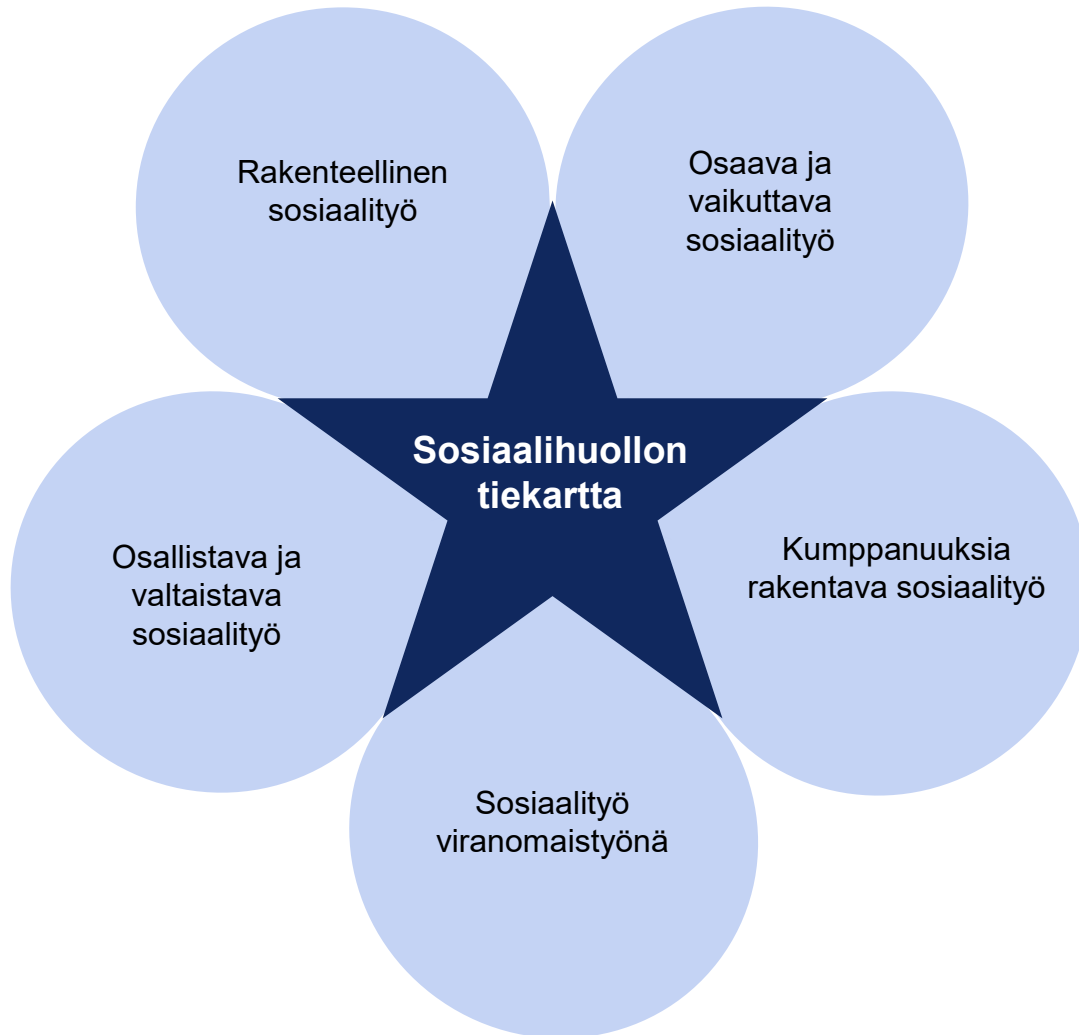
- Tiekarttaan pyritään paikantamaan vaikuttavan ja laadukkaan tulevaisuuden sosiaalihuollon toteuttamisen ydinelementtejä ja konkretisoimaan niitä
- Tiekartassa ei tehdä suosituksia esim. organisatorisiin tai työnjaollisiin kysymyksiin

Esimerkkejä ydinelementeistä eri toimintamallikuvauksista (systeeminen lastensuojelu, yhteisösosiaalityö)

Hypoteesi ydinelementeistä

- Alustava hypoteesimme on, että ydinelementtejä olisivat:
 - Osaava ja vaikuttava sosiaalityö
 - Kumppanuuksia rakentava sosiaalityö
 - Sosiaalityö viranomaistyönä
 - Osallistava ja valtaistava sosiaalityö
 - Rakenteellinen sosiaalityö
- Näitä elementtejä lähdetään tiekarttatyöskentelyssä tarkentamaan ja konkretisoimaan

Arvot ja periaatteet tiekartassa

- Mitä haluamme suojella?

Arvo

- Miten arvon tulee ohjata valintoja tai ristiriitatilanteita?

Periaate

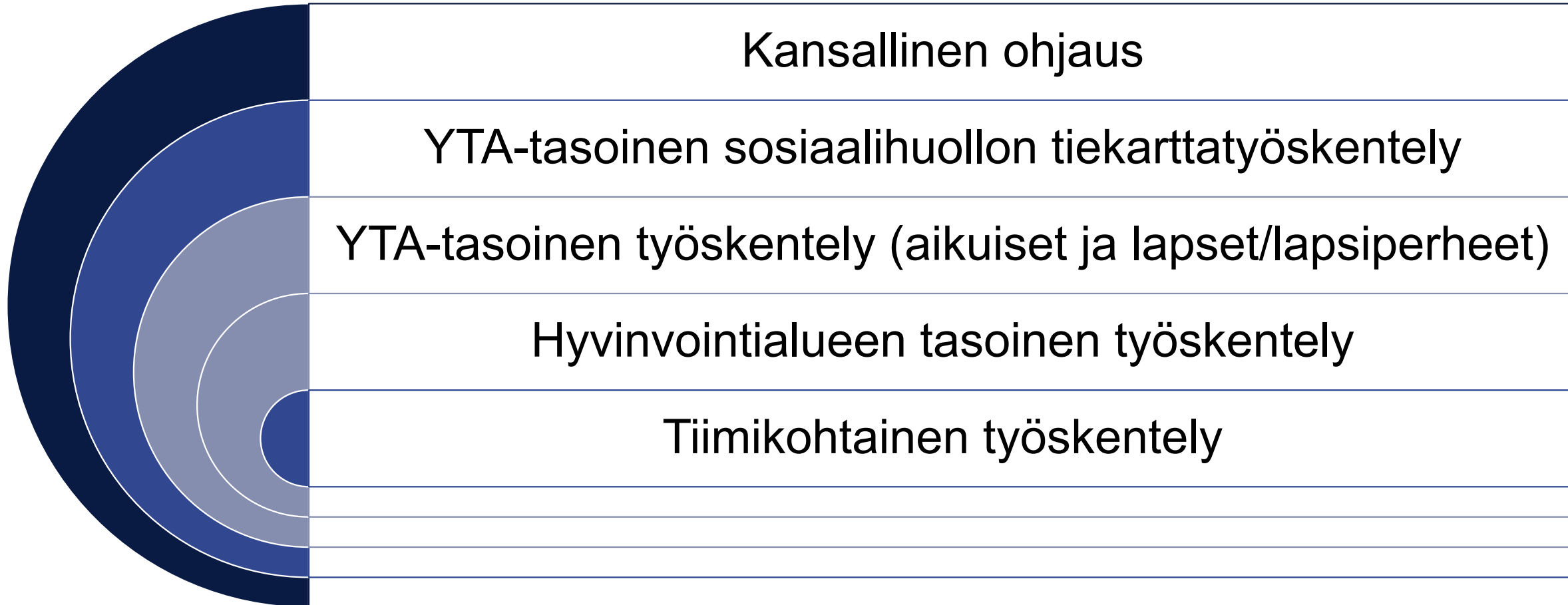

- Mitä periaatteen toteutuminen vaatii?
- Miten periaatetta voidaan soveltaa ristiriitatilanteissa?

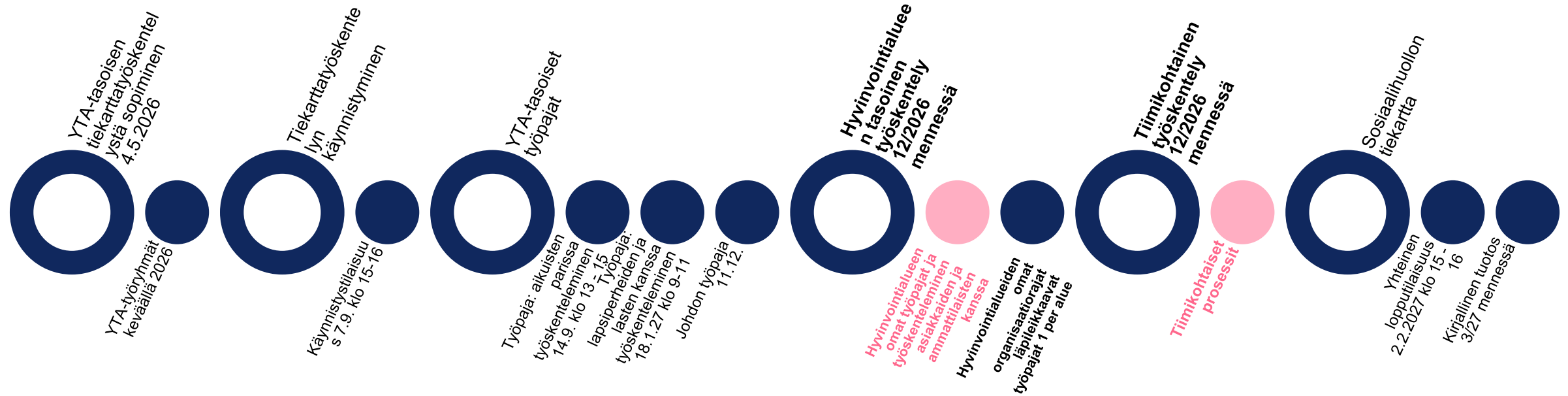
”Koetinkivi”

Tiekarttatyöskentelyn rakenne

Tiekarttatyöskentelyn aikajana

14.9.2026 alustava analyysi

Osaava ja vaikuttava sosiaalityö 1/2

Monipuolinen ja jatkuvasti vahvistuva osaaminen	Aineistossa osaaminen rakentuu sisältöosaamisesta, menetelmien hallinnasta, lainsäädännön tuntemuksesta sekä verkosto- ja digiosaamisesta. Osaamisen hyödyntäminen vaatii koulutuksen lisäksi aikaa tiedon tulkintaan ja soveltamiseen.
Luottamukseen ja asiakkaan näkökulmaan perustuva työskentely	Vaikuttavan työskentelyn lähtökohdaksi määrittyvät luottamussuhde, asiakkaan omat tavoitteet ja hänen kokemuksensa tilanteestaan. Asiakkaan sitoutuminen työskentelyyn nähdään yhtenä merkinä siitä, että työskentely vastaa hänen tarpeitaan.
Tavoitteiden säännöllinen arviointi	Työskentelyn riittävyttä ja vaikuttavuutta tarkastellaan suhteessa asiakkaan tilanteessa tapahtuviin muutoksiin. Myös tilanteen säilyminen ennallaan tai heikkenemisen estyminen tunnistetaan merkitykselliseksi tulokseksi. Asiakassuunnitelma ja yhdessä asetetut tavoitteet jäsentävät työskentelyä.
Monipuolinen vaikuttavuustieto ja pienten muutosten näkyväksi tekeminen	Työpajakeskusteluissa korostettiin sekä määrällisen että laadullisen tiedon tarvetta. Mittaamisen tulisi tavoittaa asiakkaan kokemus, tavoitteiden eteneminen ja pienetkin myönteiset muutokset. Tiedon kokoamisen ja hyödyntämisen tulisi olla osa asiakastietojärjestelmiä ja johtamisen rakenteita.

Osaava ja vaikuttava sosiaalityö 2/2

Yhteinen ammatillinen suunta ja yksilöllisyyden mahdollistava joustavuus	"Tasalaatuisuus" edellyttää yhteisesti tunnistettuja työskentelytapoja ja periaatteita. Samalla liian yksityiskohtaisten ohjeiden katsotaan voivan estää asiakkaan tilanteeseen soveltuvan työskentelyn. Aineistossa hahmottuu tarve yhteiselle ammatilliselle kompassille, joka ei suuntaa kohti muodollista yhdenvertaisuutta eli jäykkää samalla tavalla toimimista.
Vaikuttavan työn mahdollistava johtaminen	Johtamisen tehtävänä on vahvistaa työntekijöiden osaamista, jaksamista ja luottamusta omaan työhönsä. Aineistossa korostuvat lähijohtajan tavoitettavuus, tiedon jakaminen, kouluttautumisen mahdollistaminen, työrauha sekä riittävä resursointi. Johtamisen tulisi tunnistaa myös työssä syntyvä riittämättömyyden kokemus.
Verkostoissa syntyvä vaikuttavuus	Aineistossa vaikuttava sosiaalityö nähdään harvoin yhden työntekijän tai palvelun aikaansaamana. Olennaista on tunnistaa asiakkaan ydintarpeeseen vastaava toimija ja hyödyntää eri ammattilaisten osaamista.

Kumppanuuksia rakentava sosiaalityö 1/2

Luottamukseen, vastavuoroisuuteen ja aktiiviseen yhteydenpitoon perustuva kumppanuus	Kumppanuuden perustaksi määrittyvät luottamus, avoimuus, kuulluksi tuleminen ja riittävä aika suhteen rakentumiselle. Työntekijän odotetaan sitoutuvan asiakkaaseen ja yhteydenpitoon sen sijaan, että sitoutumista edellytettäisiin yksipuolisesti asiakkaalta.
Asiakkaan tarpeiden, tavoitteiden ja suostumuksen ensisijaisuus	Kumppanuudessa asiakkaan tulee ohjata tavoitteiden asettamista, verkoston kokoamista ja työskentelytapojen valintaa. Aineistossa kyseenalaistetaan prosessi- ja järjestelmälähtöisyys sekä asiakkaan ohjaaminen ulkopuolelta määriteltyn normaaliin.
Selkeät roolit, tavoitteet ja kokonaisuuden koordinointi	Monitoimijaisessa työssä korostuvat roolien selkeys, yhteinen tilannekuva ja asiakkaan palvelukokonaisuuden koordinointi. Omatyöntekijällä tai sosiaalityöntekijällä nähdään keskeinen rooli kokonaisuuden hallinnassa ja verkoston kokoamisessa, mutta vastuu asiakkaan tilanteesta kuuluu verkostolle yhteisesti.
Rinnalla kulkeminen ja jatkuvuuden turvaaminen	Työntekijän roolia kuvataan kannattelijana, motivoijana, asianajajana ja sillanrakentajana. Kumppanuutta rakentavassa työssä autetaan asiakasta navigoimaan monimutkaisessa palvelujärjestelmässä ja ehkäistään palveluprosessien katkeamista sekä päällekkäistä työskentelyä.

Kumppanuuksia rakentava sosiaalityö 2/2

Työskentelyn siirtyminen toimistoista asiakkaan arkeen	Työskentelypaikkojen tulisi joustaa asiakkaan tarpeiden ja toiveiden mukaan. Aineistossa korostetaan kotikäyntejä, jalkautuvaa työtä, yhteisöissä toimimista ja sosiaalityön läsnäoloa muiden palvelujen arjessa. Toimistoympäristön katsotaan voivan jäädä etäälle asiakkaan elämästä.
Ammatillisen aseman ja vallankäytön reflektio	Kumppanuus edellyttää työntekijän oman position, asiantuntijavallan ja kielen tarkastelua. Ammatillaisen asiantuntemus annetaan asiakkaan käyttöön, mutta asiakasta ei painosteta toimimaan ohjeiden mukaan. Aineistossa pohditaan myös sosiaalityön yliprofessionaalisuutta ja viranhaltijan asemaa asiakkaan elämässä.

Osallistava ja valtaistava sosiaalityö 1/2

Asiakas kyvykkäänä toimijana ja vallan jakaminen	Osallistavan työskentelyn perustana on asiakkaan näkeminen oman elämänsä asiantuntijana. Työntekijän tehtävänä on tukea asiakkaan toimintakykyä ja toimijuutta, ei omaksua asiakkaalle kuuluvaa toimijuutta itselleen.
Suhteeseen perustuva työskentely (tunteminen ja kuunteleminen) ja asiakkaan tahdissa eteneminen	Asiakkaan toimijuuden tukeminen edellyttää asiakkaan tuntemista, hänen historiansa kuulemista ja riittävän kokonaiskuvan muodostamista. Ratkaisuihin ei tulisi kiirehtiä ennen kuin asiakkaan itse määrittelemälle tarpeelle on annettu tilaa.
Yhdessä tekeminen kohti itsenäistä toimijuutta	Aineistossa toimijuutta vahvistetaan asioita jäsentämällä, pilkkomalla ja tekemällä niitä aluksi yhdessä. Asiakkaalle tulee varmistaa myös asioinnissa tarvittavat käytännölliset välineet. Tavoitteena on, että asiakas kykenee vähitellen toimimaan itsenäisemmin.
Toivon kannattelu ja pienten onnistumisten vaaliminen	Toimijuuden nähdään rakentuvan asteittain. Työntekijän tehtävänä on auttaa asiakasta tunnistamaan omat voimavaransa, aiemmat ratkaisuyrityksensä ja pienetkin onnistumisensa sekä ylläpitää toivoa muutoksen mahdollisuudesta.

Osallistava ja valtaistava sosiaalityö 2/2

Asiakkaan oikeuksien näkyväksi tekeminen ja rinnalla toimiminen	Valtaistava sosiaalityö sisältää asiakkaan oikeuksia koskevan tiedon välittämistä ymmärrettävällä tavalla sekä asiakkaan oikeuksien aktiivista puolustamista. Työntekijältä tämä edellyttää rehellisyyttä, sinnikkyyttä ja toisinaan myös palvelujärjestelmän tai oman organisaation toimintatavoista irtautumista silloin, kun ne eivät tue asiakkaan oikeuksien toteutumista.
Arjen toimijuudesta yhteiskunnalliseen kansalaisuuteen	Asiakkaan toimijuutta voidaan vahvistaa tarjoamalla mahdollisuuksia osallistua vertaisryhmiin, järjestötoimintaan, asiakasraateihin ja julkiseen keskusteluun. Asiakkaiden kanssa voidaan tuottaa myös mielipidekirjoituksia ja muita vaikuttamisen sisältöjä.
Asiakkaiden tiedon välittäminen hallintoon, johtamiseen ja kehittämiseen	Osallisuus ulottuu yksittäistä asiakasprosessia laajemmalle palvelujen kehittämiseen ja johtamiseen. Keskeisiksi kanaviksi nimetään asiakaspalaute, sosiaalinen raportointi, asiakasraadit ja kokemusasiantuntijuus. Osallisuuden toteutuminen vaatii työntekijöiden aktiivisuutta ja organisaation valmiutta ottaa palautetta vastaan sekä muuttaa toimintaansa.

Rakenteellinen sosiaalityö 1/2

Rakenteellinen sosiaalityö vaatii tilaa toteutuakseen	Rakenteellinen sosiaalityö ei toteudu muun työn ohessa ilman erillistä mahdollistamista. Sen tulee olla hyväksytty osa työnkuvia, työaika, tiimien työskentelyä ja johtamista. Johtamisen tehtävänä on varmistaa, että rakenteellisen sosiaalityön tietoa hyödynnetään.
Asiakastyössä syntyvän tiedon välittyminen	Rakenteellisen sosiaalityön tiedonmuodostus alkaa asiakkaiden tiedonmuodostuksesta. Havainnot tulee dokumentoida, koota ja välittää esihenkilöille, johdolle, strategiseen suunnitteluun ja poliittiseen päätöksentekoon. Tiedon tulee johtaa ilmiöiden ymmärtämiseen ja rakenteiden muuttamiseen.
Asiakkaat tiedonmuodostajina ja kehittäjinä	Asiakas määrittyy rakenteellisessa sosiaalityössä kokemusasiantuntijaksi, tiedon tuottajaksi ja kehittäjäksi. Organisaation tehtävänä on rakentaa kanavia, joiden kautta asiakkaiden kokemukset voivat vaikuttaa palvelujen ja rakenteiden kehittämiseen.

Rakenteellinen sosiaalityö 2/2

Sosiaalityön yhteiskunnallis-poliittinen tehtävä	Aineistossa sosiaalityölle hahmotetaan nykyistä näkyvämpi yhteiskunnallinen rooli. Tehtävänä on nostaa esiin sosiaalisia ongelmia, eriarvoistavia tekijöitä ja poliittisten ratkaisujen seurauksia sekä puolustaa heikommassa asemassa olevien oikeuksia. Vaikuttamisen keinoiksi tunnistetaan muun muassa mielipidekirjoitukset, sosiaalinen media, podcastit ja ammattijärjestöjen toiminta.
Joustavien ratkaisujen rakentaminen	Rakenteellisen sosiaalityön kohteiksi määrittyvät jäykät palvelurakenteet, alueelliset erot, palvelujen saavutettavuuden esteet ja asiakkaiden putoaminen palvelujen välitiloihin. Rakenteiden tulisi mahdollistaa yksilölliset ratkaisut ja asiakkaan tarpeisiin vastaaminen myös palvelurajojen yli.
Siilojen yhteenkurominen ja kokonaisuuksien yhteensovittaminen	Rakenteellisen sosiaalityön tehtäväksi määrittyy aineistossa palvelujärjestelmämme sirpaleisuuden vähentäminen kuromalla yhteen eri toimijoita ja yhteensovittamalla eri kokonaisuuksia kuten palveluita. Tämä edellyttää rakenteellisen sosiaalityön tiedonmuodostusta, sillä muutoin palvelujärjestelmämme esteet ja epäoikeudenmukaisuus eivät välttämättä kommunikoidu johtoon ja hallintoon.

Tiivistelmä elementtien ydinsisällöistä

Osaava ja vaikuttava sosiaalityö	Kumppanuuksia rakentava sosiaalityö	Osallistava ja valtaistava sosiaalityö	Rakenteellinen sosiaalityö
Monipuolinen ja jatkuvasti vahvistuva osaaminen	Luottamukseen, vastavuoroisuuteen ja aktiiviseen yhteydenpitoon perustuva kumppanuus	Asiakas kyvykkäänä toimijana ja vallan jakaminen	Rakenteellinen sosiaalityö vaatii tilaa toteutuakseen
Luottamukseen ja asiakkaan näkökulmaan perustuva työskentely	Asiakkaan tarpeiden, tavoitteiden ja suostumuksen ensisijaisuus	Suhteeseen perustuva työskentely (tunteminen ja kuunteleminen) ja asiakkaan tahdissa eteneminen	Asiakastyössä syntyvän tiedon välittyminen
Tavoitteiden säännöllinen arviointi	Selkeät roolit, tavoitteet ja kokonaisuuden koordinointi	Yhdessä tekeminen kohti itsenäistä toimijuutta	Asiakkaat tiedonmuodostajina ja kehittäjinä
Monipuolinen vaikuttavuustieto ja pienten muutosten näkyväksi tekeminen	Rinnalla kulkeminen ja jatkuvuuden turvaaminen	Toivon kannattelu ja pienten onnistumisten vaaliminen	Sosiaalityön yhteiskunnallis-poliittinen tehtävä
Yhteinen ammatillinen suunta ja yksilöllisyyden mahdollistava joustavuus	Työskentelyn siirtyminen toimistoista asiakkaan arkeen	Asiakkaan oikeuksien näkyväksi tekeminen ja rinnalla toimiminen	Joustavien ratkaisujen rakentaminen
Vaikuttavan työn mahdollistava johtaminen	Ammatillisen aseman ja vallankäytön reflektio	Arjen toimijuudesta yhteiskunnalliseen kansalaisuuteen	Siilojen yhteenkurominen ja kokonaisuuksien yhteensovittaminen
Verkostoissa syntyvä vaikuttavuus		Asiakkaiden tiedon välittäminen hallintoon, johtamiseen ja kehittämiseen	

Alustavat arvot

Osaava ja vaikuttava sosiaalityö	Kumppanuuksia rakentava sosiaalityö	Osallistava ja valtaistava sosiaalityö	Rakenteellinen sosiaalityö
• Ammatillisuus ja osaaminen • Tietoperustaisuus • Laatu ja yhdenvertaisuus • Asiakslähtöisyys • Tarkoituksenmukaisuus ja vaikuttavuus • Luottamus ja ammatillinen vastuu • Reflektiivisyys ja jatkuva oppiminen	• Luottamus • Vastavuoroisuus • Yhdenvertaisuus • Kunnioitus • Avoimuus ja läpinäkyvyys • Yhteinen vastuu • Jatkuvuus • Itsemääräämisoikeus	• Itsemääräämisoikeus • Toimijuus • Osallisuus • Vallan jakaminen • Tunnistaminen ja arvostava kohtaaminen • Toivo • Oikeuksien toteutuminen • Täysivaltainen kansalaisuus	• Sosiaalinen oikeudenmukaisuus • Yhdenvertaisuus • Demokratia • Yhteiskunnallinen vastuu • Läpinäkyvyys • Solidaarisuus • Asiakkaiden äänen arvostaminen • Moraalinen rohkeus • Yhteiskunnallinen muutosorientaatio